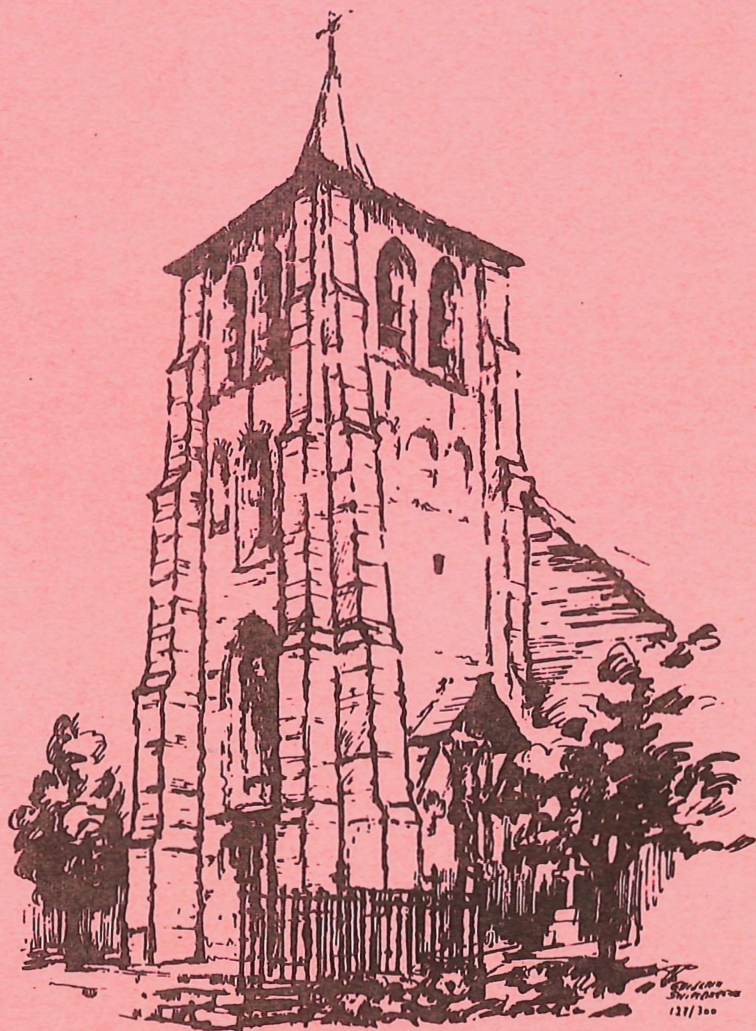

ZILLEGHEM

JUNI 1990 - 11de JAARGANG NR 2
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING
VOOR HEEMKUNDE EN GESCHIEDENIS
"PASTOOR RONSE"

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

INHOUD

<i>J. Pollet</i>	<i>Zedelgemse soldaten tijdens het eerste oorlogsjaar 1914-1918</i>	43
<i>E. Jacquemyn</i>	<i>De Zedelgemse doopvont en de...hulk</i>	62
<i>V. Deceuninck</i>	<i>Constitutie van de Gilde van St Sebastiaen binnen de prochie van Zedelgem</i>	73

JUNI 1990 - 11de JAARGANG NR 2

REDAKTIE EN BEHEER

Jules Pollet
Patrick Arnou
Géry Cappon
Victor Deceuninck
Filip Demeyer
Michel Demeyer
Bertrand Denys

Engelstraat 2 Aartrijke
B.J. Lievensstraat 8 Zedelgem
Patrijzenhoek 9 Zedelgem
Groenestraat 29 Zedelgem
Aartrijksestraat 18 Aartrijke
Aartrijksestraat 18 Aartrijke
Klaprozenlaan 13 Loppem

Lidmaatschap: 250 F

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27
Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"
Zedelgem

Studies verschenen in "Zilleghem" of uittreksels daarvan, mogen niet gebruikt noch aangehaald worden zonder te verwijzen naar dit tijdschrift en de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.

Verantw. Uitgever: Jules Pollet, Engelstraat 2 Aartrijke

ZEDELGEMSE SOLDATEN
tijdens het
EERSTE OORLOGSJAAR 1914 - 1918

Jules Pollet

Hoe verder de maand juli 1914 vorderde, hoe meer men in ons land begon te vrezen in een oorlog te worden betrokken. Op 29 juli 1914 werden de klassen 1910, '11 en '12, die in verlof waren, terug onder de wapens geroepen. Op 31 juli besliste koning Albert I, tegen het advies van de regering in, tot algemene mobilisatie. Op 1 augustus werden de klassen 1901 tot en met 1909 opgeroepen en op 4 augustus volgden de klassen 1899 en 1900.

Op 2 augustus had Duitsland aan België een ultimatum gesteld. Dit werd verworpen en op 4 augustus vielen Duitse troepen ons land binnen. De oorlog was begonnen.

Wie waren nu de Zedelgemnaars die tot deze klassen behoorden? We zijn in het bezit gekomen van naamlijsten van de Zedelgemse soldaten uit de oorlogsjaren 1914 en 1915. De gegevens die we op die lijsten vinden, kunnen een paar bouwstenen vormen voor een geschiedenis van de eerste wereldoorlog te Zedelgem. Ook zal het voor menig Zedelgemnaar van nu, een piëteitsvolle herinnering zijn aan een vader, grootvader, oom... die in "den

grooten oorlog" gestreden heeft voor onze vrijheid, of misschien er voor gesneuveld is.

De naamlijsten waarover hier sprake, zijn de volgende:

1. Een geschreven lijst uit 1914 met de namen van 141 Zedelgemse soldaten.
2. Een lijst uit 1914, gedrukt bij "P. De Ketelaere en Zoon, Zedelghem", met de namen van 146 soldaten uit Zedelgem.
3. Een lijst uit 1915, door dezelfde drukker opgemaakt met de namen van 167 soldaten.

Die lijsten werden opgesteld door het gemeentebestuur. Doel ervan was te weten aan wie de "vergoeding in zake van militie", de militievergoeding, moest worden uitbetaald. Die kon natuurlijk niet gaan naar de soldaten zelf. Oorlogsomstandigheden verhinderden dit. Daarom staan bij de namen van de soldaten, ook de naam van de rechthebbende. Voor de oudste klassen staat ook het thuisadres te Zedelgem vermeld. De rechthebbenden of degenen aan wie de vergoeding werd uitbetaald, werd door het gemeentebestuur aangeduid. Dat waren voor de gehuwde soldaten hun echtgenote. Voor de ongehuwden hun vader of moeder indien ze weduwe was. In een paar gevallen was de werkgever (patroon) vermeld als rechthebbende.

In de lijst van 1915 is geen spraak meer van militievergoeding, maar van "vergoeding voor de personen, die den steun van hun huisgezin missen" of in het Frans: "secours aux familles se trouvant dans le besoin parce que la guerre leur a enlevé leur soutien". En het is heel natuurlijk dat de gezinnen, wier brood-

winner aan het front was, in meerdere of mindere mate in nood verkeerden.

Een vraag die we ons kunnen stellen is: staan alle Zedelgemse soldaten uit het eerste oorlogsjaar op die lijsten vermeld? Naar alle waarschijnlijkheid mogen we daar niet aan twifelen. Het ging immers om de centen en de rechthebbenden zullen er wel voor gezorgd hebben dat hun soldaat niet ontbrak op de lijsten.

In tegenstelling met de lijsten van 1914 staan op de lijst van 1915 niet meer de namen van de rechthebbenden, maar alleen nog dat het gaat om de echtgenote met het aantal kinderen, de vader of moeder-weduwe. Die vergoeding of steun bedroeg 0,50 fr. per dag of 15 fr. per maand voor een ongehuwde soldaat. Voor de gehuwde soldaten kwam bij die 0,50 fr. nog 0,25 fr. voor de echtgenote en voor ieder kind. Zo was dat per maand

voor een gehuwde zonder kinderen:	22,50 fr
met 1 kind:	30,00 fr
2 kinderen:	37,50 fr
3 kinderen:	45,00 fr
4 kinderen:	52,50 fr
5 kinderen:	60,00 fr

Soldaten met meer dan 5 kinderen komen op de lijsten niet voor. Iedere maand moesten de steungelden door het schepencollege worden aangevraagd aan het nationaal hulp- en voedingscomité in Brussel. Na de dood van burgemeester Charles Lievens op 18 november 1914, bestond het schepencollege uit:

Hendrik De Muyt, schepen en d.d. burgemeester
Karel Vandendriessche, schepen

Honoré Vyncke was gemeentesecretaris.

Zo was bv. de aanvraag van 30 september 1915 als volgt gemotiveerd: "aangezien de gemeente de noodige middelen niet bezit om te voorzien in de onderstand te verlenen aan huisgezinnen, ten gevolge van den oorlog, van hun steun beroofd" beslisten zij aan het nationaal hulp- en voedingscomité een voorschot te vragen van 3500 fr voor de maand oktober 1915.

Er bestond niet alleen een nationaal hulp- en voedingscomité, ook provinciale en plaatselijke comités werden gesticht. Zo ook te Zedelgem en te Veldegem. Hierover komt later wel een bijdrage in ZILLEGHEM.

In een overzichtstaat, door het plaatselijk hulp- en voedingscomité van Zedelgem opgemaakt, vinden we volgende sommen door het nationaal hulp- en voedingscomité als steun voor de Zedelgemse soldatengezinnen geschonken. We geven hier die sommen:

augustus 1914:	3162,50 fr
september	3250,75 fr
oktober-november	7273,00 fr
december	3602,75 fr
januari 1915	3752,00 fr
februari	3561,50 fr
maart	3561,50 fr
april	3656,25 fr
mei	3665,75 fr
juni	3661,00 fr
SAMEN:	39147,00 fr

Ontvangen op 17.7.1915:	3780,00 fr
Ontvangen op 28.8.1915:	2530,00 fr
Ontvangen op 28.10.1915:	8400,00 fr

SAMEN: 14710,00 fr

Zo werd tot 1 november 1915 de som van 53.857 fr ontvangen.

Na deze inleiding volgen nu de namen van de Zedelgemse soldaten 1914-'15 zoals ze op die lijsten voorkomen. We geven de naam van de soldaat, zijn legereenheid (komt niet meer voor in 1915), het thuisadres te Zedelgem (komt enkel voor bij de klassen 1899 tot 1904), de naam van de rechthebbende (komt niet voor in 1915) en het bedrag per dag. Het thuisadres bestaat uit het huisnummer voorafgegaan door de letter van de kadastrale sectie. Die vorm van thuisadres bleef nog lang in voege in Zedelgem.

<i>KLAS 1899:</i>	Adres	Bedrag
DECLERCQ Juliaan, 5de linie, de vader: August Declercq,	F 106	0,50 fr
DEVOOGHT Camiel, 4de linie, de vader: Frans Devooght,	B 105	0,50 fr
GENEYN Joseph, 4de linie, de patroon: Désiré Denys-Maertens	F 167	0,50 fr
 <i>KLAS 1900:</i>		
BALLIEU Florent, 3de Jagers te voet, de echtgenote: Julia David, 3 kinderen	G 114	1,50 fr
MAERTENS Hector, 8ste linie, de echtgenote: Josephine Maertens, 1 kind	E 5	1,00 fr

ONGENAE August, 8ste Linie,	B 76	
de echtgenote: Leonie Dhont, 2 kinderen		1,25 fr
VERDONCK Victor, 1e Corps transport,	A 72	
de echtgenote: Pharaïlde Verbeke, 1 kind		1,00 fr

KLAS 1901:

BUFFEL Richard, 4de Linie,	C111	
de echtgenote: Emma Vanroose, 3 kinderen		1,50 fr
CAPPON Frans, 7de Linie,	B 40	
de echtgenote: Virginie Vanryckeghem, 5 kinderen		2,00 fr
DEVLIEGHERE Modest, 3e Corps transport,	E 48	
de echtgenote: Maria Goes, 5 kinderen		2,00 fr
STUBBE Pieter, 7de Linie,	G 143	
de echtgenote: Pharaïlde Hollevoet, 5 kinderen		2,00 fr
VANDERGUCHT Leo, Carabiniers,	G 107	
de echtgenote: Alida Deschrodere, 3 kinderen		1,50 fr
VANROOSE Lodewijk, 5de Linie,	C 64	
de echtgenote: Julie Steenkiste, 2 kinderen		1,25 fr
VERMEULEN Theophile, Artillerie de siège,	G 47	
de echtgenote: Leonie Vanacker, 3 kinderen		1,50 fr
WILLEM Edmond, Genie,	F 23	
de echtgenote: Marie Allaert, 4 kinderen		1,75 fr

KLAS 1902:

BONTE Leonard, 8ste Linie,	E 12	
de echtgenote: Philomena De l'Ange, 1 kind		1,00 fr
DECLOEDT Hendrik, 7de Linie,	F 58	
de echtgenote: Pharaïlda Cappelier, 3 kinderen		1,50 fr

DECOCK Karel-Louis, 5de Linie	G 58	
de echtenote: Blondine Vermeulen, 3 kinderen		1,50 fr
DENYS Karel-Louis, Grenadiers	G 181	
de echtgenote: Marie-Thérèse Naessens, 4 kinderen		1,75 fr
DEVELTER Désiré, 1e Corps Transport,	G 64	
de vader: Augustin Develter,		0,50 fr
GEVAERT Aloys, Artillerie de siège,	E 30	
de patroon: Pieter Vandamme-Pattyn		0,50 fr
RAMON Hyppoliet, Grenadiers,	E...	
de echtgenote: Flavie-Marie Neels, 1 kind		1,00 fr
VAN HOUCKE Karel-Louis, 8ste Linie,	G 81	
de echtgenote: Sidonie Vermeersch, 2 kinderen		1,25 fr
VANRYCKEGHEM Camiel, 2de Linie,	B 16	
de echtgenote: Pharaïlde Bonte, 3 kinderen		1,50 fr

KLAS 1903:

CAPPON Ernest, 8ste Linie,	B 68	
de vader: August Cappon,		0,50 fr
DEBLAUWE Hendrik, 4de Linie	C 150	
de vader: Jan Deblauwe		0,50 fr
DEKLERCK August, 4de Linie,	G ...	
de echtgenote: Romanie Allemeersch, 1 kind		1,00 fr
DEVOGELAERE Richard, 8ste Linie, A ...		
de echtgenote: Adronie Vanroose, 3 kinderen		1,50 fr
EECLOO Juliaan, 5de Linie,	E 60	
de vader: Pieter Eecloo		0,50 fr
HESSELS Eugeen, Artillerie de place,	E 60	
de echtgenote: Euphrasie Vandenbussche, 2 kinderen		1,25 fr

KLAS 1904:

DECLERCQ Polydore, 9de Linie, de echtgenote: Alida Dewulf, zonder kinders	0,75 fr
RYHEUL Valentin, Genie, de vader: Leonard Ryheul (Statie)	0,50 fr
VANBELLE Theophiel, Troupe d'administration, de vader: Richard Vanbelle	0,50 fr
VANDENBERGHE Achiel, 7de Linie, de echtgenote: Pauline Eecloo, 1 kind	1,00 fr

KLAS 1905:

ALLEMEËRSCH Edmond, Grenadiers, de echtgenote: Marie Moeyaert, 1 kind	1,00 fr
CASTELEYN Camiel, 8ste Linie, de echtgenote: Louise Van Eenoo, zonder kinders	0,75 fr
DEBLAUWE Richard, 5de Linie, de vader: Guillelmus Deblauwe	0,50 fr
DEKLERCK Achiel, 5de Linie, de echtgenote: Albertine Vermeulen (Statie) 3 kinderen	1,50 fr
DELOOF Hendrik, Grenadiers, de echtgenote: Marie Marly, zonder kinders	0,75 fr
GOEGEBEUR Judook, 5de Linie, de echtgenote: Sylvie Hendryckx, zonder kinders	0,75 fr
LOOSE August, 1ste Jagers te voet, de vader: Frederik Loose	0,50 fr
VANTROOSTENBERGHE Richard, Artillerie mixte, de vader: Medard Vantroostenberghe	0,50 fr

KLAS 1906:

CARELS Eugeen, 1ste Linie, de echtgenote: Octavie Eecloo, 1 kind	1,00 fr
COUDENYS Alberik, Genie, de echtgenote: Alida Godefroi, 1 kind	1,00 fr
DEBLAUWE August, 1ste Linie, de moeder: We. Deblauwe-Verplancke Melanie	0,50 fr
HOLLEVOET Gustaaf, 4de Linie, de echtgenote: Sylvie Desanghere, 3 kinderen	1,50 fr
SAESENS Aloys, 4de Linie, de vader: Eduard Saelens	0,50 fr
VERHELST Karel-Louis, 1ste Linie, de echtgenote: Esperance Vandenberghe, 2 kinders	1,25 fr

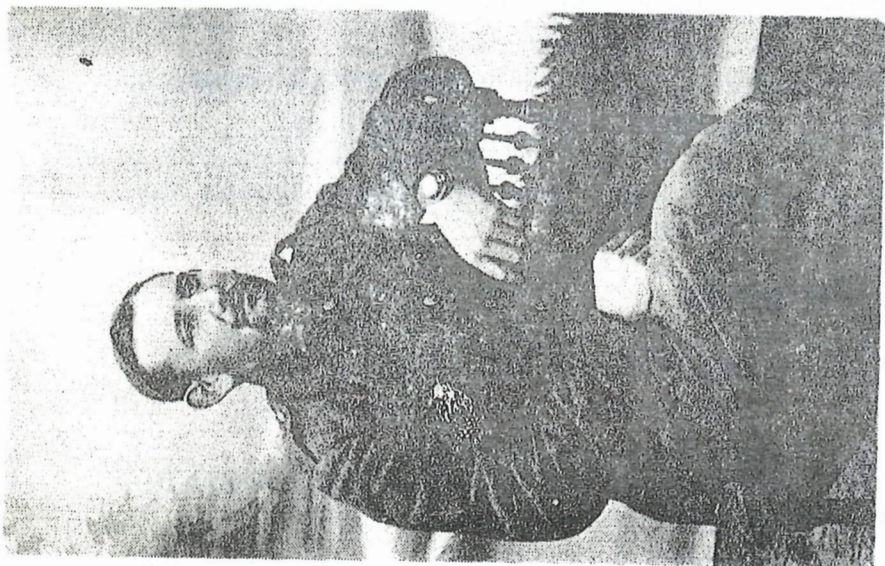
KLAS 1907:

BRAET Camiel-Joseph, 31ste Linie, de moeder: We. Braet-Dedecker Louise	0,50 fr
CALLEEUW Camiel-Joseph, 260ste Linie, de echtgenote: Sylvie Neels, 2 kinderen	1,25 fr
DEDECKER Jan, Artillerie de siège, de echtgenote: Clara Maertens, zonder kinderen	0,75 fr
DENYS Richard, 4de Linie, de oom: Henri Denys	G 187 0,50 fr
EECLOO Karel-Louis, 4de Linie, de echtgenote: Demetrie Pille, 1 kind	1,00 fr

VANACKERE Camiel, Grenadiers, de echtgenote: Sylvie Lingier, 2 kinderen	1,25 fr
VANBELLE Pieter-Bernard, 4de Linie, de echtgenote: Marie Vanbelle, 1 kind	1,00 fr
VANDENBERGHE Hendrik, 26ste Linie, de echtgenote: Romanie Vandaele, 1 kind	1,00 fr

KLAS 1908:

DE KETELAERE Eduard, 24ste Linie, de vader: Pieter De Ketelaere	0,50 fr
FLORE Oscar, 23ste Linie, de echtgenote: Emma Noë, 1 kind	1,00 fr
GALLE Camiel, 24ste Linie, de echtgenote: Irma Mergaert, zonder kinderen	0,75 fr
MORTIER HENDRIK, 25ste Linie, de echtgenote: Leonie Desanghere, 1 kind	1,00 fr
SEGAERT August-Camiel, 24e Linie, de vader: Karel-Louis Segaert	0,50 fr
VANDAELE Eduard, 29ste Linie, de vader: Karel-Louis Vandaele (Heirweg)	0,50 fr
VANHOUTTE Camiel, Artillerie de siège, de vader: Hendrik Vanhoutte	0,50 fr
VIAENE August, 29ste Linie, de echtgenote: Emerence Verbiest, 1 kind	1,00 fr

Eduard De Ketelaere
Klas 1908

Leo Vaneenoo
Klas 1911

KLAS 1909:

DECLOEDT Camiel, 4de Linie, de echtgenote: Irma Meulemeester, zonder kinderen	0,75 fr
EECLOO Karel, 4de Linie, de vader: Lodewijk Eecloo	0,50 fr
MARLY Camiel, Grenadiers, de oom: Pieter Van Oost	0,50 fr
MEULEMAN Alphons, 6de Linie, de moeder: We. Meuleman-Calleeuw Leonie	0,50 fr
MOEYAERT Alphons, 3de Linie, de vader: Pieter Moeyaert	0,50 fr
MOEYAERT Camiel (pouce), 10de Linie, de echtgenote: Sylvie Hollevoet, zonder kinderen	0,75 fr
PUYPE Theophiel, 10 de Linie, de vader: August Puype	0,50 fr
STRUBBE Leo-Camiel, 3de Linie, de vader: Pieter Strubbe	0,50 fr
VANDEVOORDE Camiel-Marie, Troupe d'Administration, de echtgenote: Paula Dobbels, 1 kind	1,00 fr
- Hij was geneesheer te Zedelgem sedert 1911 en was er op 16 maart 1886 geboren. Tijdens de oorlog werd hij vervangen door dokter Prosper Behey.	

KLAS 1910:

CAELENBERGHE Alphons, 4de Linie, de vader: Karel-Lodewijk Caelenberghe	0,50 fr
CALLEEUW August, 24ste Linie, de echtgenote: Elodie Vermeulen, zonder kinderen	0,75 fr
CALLENS Casimir, 4de Jagers te voet, de vader: Pieter Callens	0,50 fr

CAUWELS Karel-Louis, 24ste Linie, de vader: Hendrik Cauwels	0,50 fr
DEKETELAERE Gustaaf, 4de Linie, de vader: Désiré Deketelaere	0,50 fr
GURDEBEKE Alphons, 24ste Linie, de moeder: We. Gurdebeke-Mouton Sylvie	0,50 fr
MAHIEU Albert-René, Genie, de vader: Karel-Louis Mahieu	0,50 fr
ONGENAEDE Edmond, 22ste Linie, de vader: Frederik Ongenaede	0,50 fr
VANDENDRIESSCHE Désiré, 24ste Linie, de vader: Pieter Vandendriessche	0,50 fr
VANHULLEBUSCH Richard, 24ste Linie, de vader: Karel-Louis Vanhullebusch	0,50 fr

KLAS 1911:

COCQUYT Alidor, 4de Linie, de vader: Karel-Louis Cocquyt	0,50 fr
COOL Aloys-Cyriel, 4de Linie, de vader: Philips Cools	0,50 fr
DEMUYDT Polydoor, 4de Linie, de vader: Karel-Louis Demuydt	0,50 fr
DENOLF René-Joseph, 4de Linie, de vader: Désiré Denolf	0,50 fr
DENYS René, 4de Linie, de vader: Hendrik Denys	0,50 fr
GALLE Camiel, 4de Linie, de vader: Hendrik Galle	0,50 fr
MINY Karel-Lodewijk, 4de Linie, de vader: René Miny	0,50 fr

PACKO Leo, Artillerie mixte, de moeder: We. Aug. Packo-Maertens Virginie	0,50 fr
SCHAUT Guillaume, 2de Linie, de moeder: We. Schaut-Denys Mathilde	0,50 fr
STEELANDT Camiel-Frans, 2de Jagers te voet, de vader: Pieter-Frans Steelandt	0,50 fr
STUBBE Camiel-Leonard, 4de Linie, de vader: Jan Stubbe (Statie)	0,50 fr
TEETAERT Oscar (doorstreept) in America	
VANEENOO Leo, 4de Linie, de vader: Karel-Louis Vaneenoo	0,50 fr

KLAS 1912:

BONTE Gustaaf, 24ste Linie, de vader: Edmond Bonte	0,50 fr
BOUDT August, 24ste Linie, de vader: Edmond Boudt	0,50 fr
CAELENBERGHE Gustaaf, 24ste Linie, de moeder: We. Aug. Caelenberghe-Roelens Leonie	0,50 fr
COPMAN Camiel-Joseph, 24ste Linie, de vader: Hendrik Copman	0,50 fr
DEKETELAERE Aimé, 1ste Lanciers, de vader: Edmond Deketelaere	0,50 fr
DEKLERCK Arseen-Pieter, 4de Linie, de moeder: We. Deklerck-Lebrun Marie	0,50 fr
NEELS Karel-Lodewijk, 24e Linie, de vader: Eduard Neels	0,50 fr
VANDEBUSSCHE René, 22ste Linie, de moeder: We. Vandenbussche-Strubbe Julie	0,50 fr

VANDIERENDONCK Henri, Artillerie te peerde, de moeder: Louise Vandierendonck	0,50 fr
VANHAVERBEKE Cyriel-Joseph, 3de Lanciers, de moeder: We. Pieter Vanhaverbeke-Demaecker Sylvie	0,50 fr
VANSLAMBROUCK Gustaaf, 24ste Linie, de vader: Jan Vanslambrouck	0,50 fr
VERVAECKE Remi, 24ste Linie, de vader: August Vervaecke	0,50 fr

KLAS 1913:

BONTE Camiel, 4de Linie, de moeder: We. Louis Bonte-Fové Leonie	0,50 fr
BONTE Pieter, 3de Lanciers, de vader: Edmond Bonte	0,50 fr
BOUT Honoré, 4de Linie de vader: Karel Bout	0,50 fr
BUFFEL Joachim, 2de Carabiniers, de moeder: We. Buffel-Provoost Julie	0,50 fr
CALLEEUW René, 2de Jagers te voet, de vader: Karel-Louis Calleeuw	0,50 fr
CALUS Richard, 2de Linie, de vader: Desiré Calus	0,50 fr
CLARYSSSE Camiel, 1ste Carabiniers, de vader: Karel-Louis Clarysse	0,50 fr
DEBUSSCHERE Emiel, 4de Linie, de vader: Frans Debusschere	0,50 fr
DEKORTE August, 2de Linie, de vader: Frans Dekorte	0,50 fr

Achiel Kempinck
Klas 1913

Camiel Misseuw
Gesneuveld 15 juli 1917

DE MUYT Emerik, 2de Linie, de vader: Hendrik De Muyt	0,50 fr
JODTS Camiel, 4de Linie, de vader: Hendrik Jodts	0,50 fr
KEMPINCK Achiel, 4de Linie, de moeder: We. Laurent Kempinck-Delafontaine Sidonie	0,50 fr
KYNDT Leonard-Gustaaf, 2de Carabiniers, de vader: Gustaaf Kyndt	0,50 fr
LINGIER Hendrik-Louis, 4de Linie, de vader: Pieter Lingier	0,50 fr
LOOSE Emiel, 4de Linie, de vader: Jacob Loose	0,50 fr
MAERTENS Camiel, 1ste Artillerie, de vader: Frans Maertens	0,50 fr
MOEYAERT Juliaan, 4de Linie, de vader: Eduard Moeyaert	0,50 fr
RO TSAERT Pieter, 2de Jagers te voet, de moeder: We. Rotsaert-Loose Marie	0,50 fr
SAP Hendrik, 4de Linie, de vader: Camiel Sap	0,50 fr
SEYNAEVE Hector, 4de Linie, de vader: Hendrik Seynaeve	0,50 fr
TAVEIRNE Jules, 4de Linie, de vader: Hendrik Taveirne	0,50 fr
VAN COLEN Gustaaf, 1ste Gidsen, de vader: Augustin Van Colen	0,50 fr
VANDIERENDONCK Maurits, 4de Linie, de vader: Karel-Louis Vandierendonck	0,50 fr
VANHOOREN Remi, 4de Linie, de vader: Karel Vanhooren	0,50 fr

VANHULLEBUSCH Camiel, 3de Linie, de vader: Jan-Baptist Vanhullebusch	0,50 fr
VERBEKE Pieter, 2de Carabiniers, de vader: Felix Verbeke	0,50 fr
VERBEKE Remi, 4de Linie, de vader: August Verbeke	0,50 fr
VERMAUT Karel-Louis, 4de Linie, de vader: Camiel Vermaut	0,50 fr
VERMEERSCH Leo, 4de Linie, de vader: Jacob Vermeersch	0,50 fr
VERMEULEN Ernest, Grenadiers, de voogd: Gustaaf Vermeulen	0,50 fr
VERMEULEN Honoré, 2de Carabiniers, de vader: Pieter Vermeulen	0,50 fr
VERPLANCKE August, 4de Linie, de vader: Bernard Verplancke	0,50 fr
VYNCKE Aimé-August, 4de Linie, de vader: Honoré Vyncke	0,50 fr
WILLEM Edmond, 3e Chasseurs à pied, de vader: August Willem	0,50 fr

Tot hier de namen die voorkomen op de geschreven lijst van 1914. Op de gedrukte lijst van 1914 komen volgende namen erbij:

COOLS Henri, 24ste Linie de echtgenote: Rosa Samen, 1 kind (die naam komt niet meer voor in de lijst van 1915)	1,00 fr
DAVID Achiel de vader: Karel David	0,50 fr
VANDEKERCKHOVE August, 1ste Jagers te voet, de echtgenote: Felicie Vervaecke, 3 kinders	1,50 fr

RYNGAERT Emiel, 6de Jagers te voet, de vader: August Ryngaert	0,50 fr
PARDON Pieter-Joseph, 2de Gidsen, Klas 1906, de echtgenote: Hermenie Stubbe, 1 kind (Hij komt niet meer voor in de lijst van 1915)	1,00 fr

Op de lijst van 1915 komen er nog volgende namen bij:

ALLEMEERSCH Theofiel	SABBE Camiel
BOGAERT Alfret	STUBBE Jules
CLAEYS Hector	VAN BELLE Louis
DEGRANDE Karel-Louis	VANDAELE Pieter
DERAEDT Arthur	VANDENBROECK Frederik
GRYMONPREZ Jules	VANDEWALLE Aloys
KEIRSEBILCK Camiel	VANDEWALLE Augustin
LIEVENS Robert	VANHAVERBEKE Camiel
MESSELIER Remi	VERDUYN Arthur
MISSEEUW Camiel	VERKEYN René
MOEYAERT Camiel	VERVAECKE Jules

Op de geschreven lijst van 1914 komen in totaal 141 namen voor; in de gedrukte lijst 1914 komen er 5 namen bij (= 146) en op de lijst van 1915 staan er in totaal 166 namen van Zedelgemse soldaten. De lijst 1915 geeft 167 soldaten op, maar een naam staat er tweemaal op.

Bronnen:

Alle gegevens voor het samenstellen van deze bijdrage komen uit een bundel documenten, mij ter hand gesteld door de heer Carlos Depiere, Brugge, waarvoor van harte dank.

DE ZEDELGEMSE DOOPVONT EN DE... HULK

Emile JACQUEMYN

Een blikvanger op de huidige oostfries van de Zedelgemse 12de-eeuwse romaanse doopvont wordt gevormd door een voorstelling van een vaartuig bemand met een roerganger en twee passagiers, die vertwijfeld in het water staren, want een vierde inzittende is blijkbaar over boord geslagen en in de golven verdwenen.

We kunnen ons hierbij de vraag stellen waarom de Doornikse beeldhouwer een "zeestuk" op deze doopvont gebeiteld heeft.

Symboliek

In eerste instantie gaat het hier om een tafereel uit de kelklegende, één van de wonderen die St.-Niklaas, bisschop van Myra

(4de eeuw) zou verricht hebben, en wel de uitbeelding van de verdrinking van de zoon, waarbij de ouders radeloos moeten toezien. Gelukkig is er de miraculeuze redding door St.-Niklaas, waarvoor de ouders hem biddend in een kerkgebouw bedanken.

Een tweede reden houdt rechtstreeks verband met het doopsel zelf.

In de middeleeuwse optiek werd het water beschouwd als een dodend element. Overstromingen, verdrinkingen in rivieren en door stormen op zee, eisten menig slachtoffer.

Anderzijds bezat water ook een goede eigenschap, nl. het had een zuiverende, reinigende werking.

In dit verband mogen we niet uit het oog verliezen dat in de vroeg-christelijke tijd de dopelingen in het "dodende" water werden gedompeld, om er "herboren" (gezuiverd) uit op te rijzen!

Het verband tussen de afgebeelde kelklegende en het doopsel is bijgevolg evident.

De hulk

En dan is er natuurlijk de boot.

In de literatuur wordt dit vaarttuig omschreven als een "hulk" (etymologisch: Duits: "holk" van uithollen; Nederlands: "hulk", Engels: "hulc"). Tevens wordt vermeld dat de visualisering op de Zedelgemse doopvont de eerste monumentale afbeelding van dit scheepstype zou voorstellen, nl. een schip met stevenroer.

Wat heeft de Doornikse beeldhouwer ertoe bewogen een hulk te verkiezen, daar waar hij evengoed een kogge of een kiel kon gekapt hebben?

Hij moet dus in de eerste plaats gedacht hebben aan een zeewaardig eigentijds vaartuig en zijn keuze zal allicht mee bepaald worden zijn door het meest populaire scheepstype dat hem voor ogen stond, nl. de hulk.

De beeldhouwer van de Winchester-doopvont heeft er ten andere dezelfde gedachtengang op nagehouden, want ook hij heeft de hulk verkozen boven andere boten.

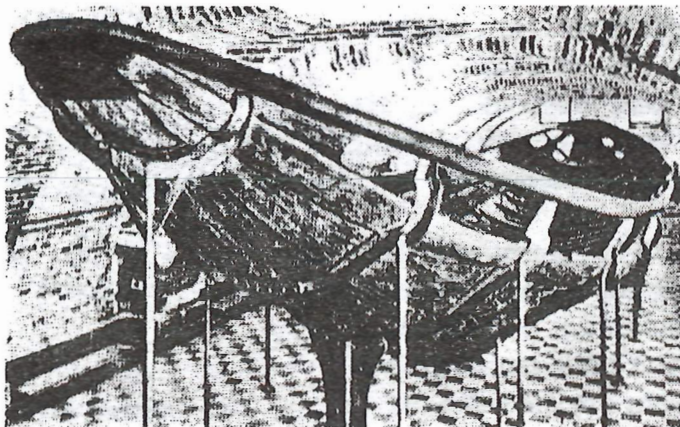
Vooreerst moeten we stellen dat voor grote en zware lasten een vaartuig in de middeleeuwen het voornaamste vervoermiddel was. Het schip speelde een primordiale rol in het verkeerswezen. Daarbij hebben we het geluk dat we ons aan de hand van de vele voorstellingen van scheepstypes een goed idee kunnen vormen van de middeleeuwse scheepvaart, en zoals we verder zullen zien, speelt de voorstelling van de hulk op de Zedelgemse doopvont hierin een voorname rol.

Zo kunnen we de evolutie van bv. de hulk volgen vanaf de 8ste tot de 16de eeuw, tijdspanne waarin dit vaartuig grote furore maakte.

De evolutie van de hulk.

- Op Karolingische munten... en een archeologische vondst.

Op munten uit Dorestad (bij Utrecht en toentertijd één van de voornaamste handelsplaatsen in de lage landen) en Quentowick (bij Abbeville, aan de Canche) zien we de eerste afbeeldingen van de hulk (Afb. 1).

Afb. 2 - Schip uit Utrecht
(Centraal Museum, Utrecht)

De kogge was een vrachtschip, rechthoekig met vlakke bodem, minder stabiel en meer geschikt voor het wadden- en zandbanken-gebied.

De kiel was een oorlogsschip dat vanaf de 8ste eeuw ook gebruikt werd als vrachtvaarder.

Maar uit de munten blijkt dat de hulk toch het favoriete vaartuig moest zijn geweest anders zou men het niet op keizerlijke munten hebben afgebeeld.

- *Op miniaturen en beeldhouwwerk.*

Vanaf het jaar 1000 tot het einde van de 12de eeuw verschijnt de hulk in verluchte handschriften en op steenreliëfs.

Daar waar de hulk op de munten de belangrijkheid van de haven- of handelsplaatsen moest onderstrepen en er symbool voor stond, krijgen we in de 11de en de 12de eeuw de hulk te zien in religieuze scènes.

Ditmaal spelen ze niet de eerste viool, maar verschijnen in een nevenrol. Telkens wanneer "zeetaferelen" dienden afgebeeld, zoals de wonderbare visvangst, Jonas en de walvis, de ark van Noë, alsook episodes uit heiligenlevens, zoals de kelklegende van St.-Niklaas (Zedelgem, Winchester), wordt veelal de voorkeur gegeven aan de hulk. Uit deze voorstellingen blijkt dat de hulk inmiddels van een gecombineerd zeil-roeischip geëvolueerd is tot een heuse zeilboot.

We zien dezelfde banaanvorm (in doorsnede eveneens half rond), maar in plaats van één of twee zijroeren, krijgen we thans een stevenroer.

In een geschreven tekst uit de tijd van de Engelse koning Aethelrid (978-1016) en gericht aan de vreemde kooplui in Engeland betreffende hun tolplicht, worden hulk en kiel vernoemd als voornaamste vrachtschepen.

- *Op stadszegels.*

De verdere evolutie in de 13de tot de 16de eeuw kunnen we voornamelijk volgen aan de hand van de vele stadszegels waarop het schip als symbool voor handelsbedrijvigheid gekozen werd. Zo bv. op de zegels van New-Shoreham uit 1295 (afb. 3) met rand-schrift: "Hoc Hulci si(n)go...", Amsterdam en andere haven-

steden. Ook miniaturen uit Engeland, Ierland, de Nederlanden, Duitsland en Frankrijk tonen ons de hulk.

De tonnemaat bedroeg ongeveer 20 ton en het schip was geschikt voor zowel vracht- als passagiersvervoer op getijdenrivieren en de kustvaart.

De hulk werd dan ook voornamelijk gebruikt in het Schelde-, Maas- en Rijnbekken en onze Noordzeekust. Daar zeereizen in die dagen eerder een hachelijke onderneming bleek te zijn, werd het kanaal naar Engeland enkel bij gunstig weer overgestoken.

Daarnaast kennen we ook nog een geschreven bron, nl. de hulktol die in 1288-'89 te Dordrecht werd ingevoerd.

Uit voornoemde afbeeldingen blijkt dat de hulk een verdere evolutie heeft ondergaan. Dezelfde grondvorm blijft evenwel behouden, maar het schip wordt geleidelijk groter (dus grotere tonnage). Door allerhande technische toevoegingen zoals: meerdere masten (drie), kastelen op voor- en achtersteven (eerst losstaand, later vaste constructies) gaat de hulk zijn identiteit verliezen en wordt als het ware opgelost in nieuwere scheeptypes.

Afb. 3
Stadszegel van
New Shoreham (1295)

- *De hulk op de Zedelgemse doopvont (Afb. 4).*

In vergelijking met de kleinere afbeeldingen van hulken op de Karolingische munten moeten we inderdaad tot de 12de eeuw wachten om deze schepen op een groter formaat afgebeeld te zien.

Op de doopvont bemerken we duidelijk een vaartuig waarvan de kenmerken laten uitschijnen dat we hier te maken hebben met de hulk. En er is meer: de visuele afbeelding vormt een schakel tussen, enerzijds de munten en anderzijds de latere stadszegels zoals we die kennen vanaf de 13de eeuw.

De boot vervult hier echter onmiskenbaar een tweederangsrol. Hij maakt, ondergeschikt weliswaar, deel uit van het verhaal van de drenkeling. De verhouding boot/personages is totaal uit balans. Begrijpelijk, want de beeldhouwer diende in de eerste plaats rekening te houden met de beperkte ruimte en anderzijds moesten de personen primeren boven de uitbeelding van het vaartuig. Dit is immers eveneens het geval voor de disproportie van de mensen t.o.v. de gebouwen op dezelfde fries.

Ondanks de kleinschaligheid van het schip (de drenkeling zou nauwelijks plaats kunnen nemen aan boord van het vaartuig), kunnen we toch duidelijk de algemene karakteristieken van het vrachtschip analyseren.

Er is vooreerst de specifieke, overdreven, halfronde vorm. Wanneer we de juister verhouding schip/passagiers zouden toepassen, dan krijgen we de langgerekte en correcte vorm.

We staan hier dus voor een "ingekort" model, waardoor de natuurlijke weergave het heeft moeten afleggen voor de uit te beelden gedachte. In de lange ononderbroken beplanking zijn

Afb. 4

De hulk op de Zedelgense doopvont

geen roerriemgaten uitgespaard, terwijl een mast met getouwen wijst op het gebruik van een zeil. De hulk is een volwaardige zeilboot geworden.

In Zedelgem staat de mast precies in het midden, in Winchester iets meer naar de voorsteven toe, maar het is duidelijk dat de beeldhouwers in beide gevallen, één persoon voor de mast en twee erachter wensten te kappen.

In plaats van één of twee zijroeren, merken we slechts één stevenroer, zodat we in dit geval terecht kunnen spreken van één van de eerste afbeeldingen op grotere schaal (samen met Winchester) van een schip met dit roertype.

Prof. Dr. Ellmers van het Deutsche Schiffahrtsmuseum te Bremerhaven liet ons weten dat "de oudste voorstelling van een stevenroer te vinden is op een laat-romeins altaar, opgevist in Colijnsplaat (Nederland), maar dat het bijzonder lang heeft geduurd vooraleer dit roertype algemeen in gebruik is genomen".

O.a. aan de hand van de Zedelgemse boot kunnen we aannemen dat het stevenroer in de loop van de 12de eeuw een definitieve doorbraak heeft gekend.

Opvallend zijn verder de drakekoppen zowel op de neus als boven het roer van het schip. Deze versieringen passen uitstekend in het tijdskader van de 12de eeuw en komen niet alleen voor op gevechtsschepen, maar evenzeer op vrachtvaarders. Men dacht hierdoor de boze geesten (natuurelementen) en vijanden schrik aan te jagen en door stoerheid een veilige vaart af te dwingen.

Besluit

Zo draagt de hulk op de Zedelgemse doopvont inderdaad meer dan zijn steentje bij tot een betere kennis van de evolutie van de hulk in de scheepvaartgeschiedenis van onze gewesten. Meer zelfs, we hebben gemeend te kunnen aantonen dat de afbeelding (op groot formaat) een onmiskenbare link legt tussen enerzijds de vroege munten en de latere stadszegels.

Uit het voorgaande blijkt duidelijk dat de Doornikse beeldhouwers daar waar ze een vaartuig dienden te kappen in de eerste plaats aan een hulk dachten.

In onze streken was het immers het voornaamste koopvaardijship uit de 12de eeuw, gekend door zowel de bewoners van het binnenland als die van de kust, want de hulk was zoals eerder reeds beklemdoond, naast rivierboot ook zeevaartuig.

Het is dan ook allesbehalve uitgesloten dat daar waar het zeil op de binnenwateren niet kon gebruikt worden, en er in de 12de eeuw geen roeisysteem meer voorhanden was, het schip heel eenvoudig voortgetrokken werd (door man- of paardekracht), zodat heel wat Doornikse doopvonten de reis naar hun bestemming, geheel of gedeeltelijk hebben afgelegd aan boord van een hulk.

En waarom ook de Zedelgemse doopvont niet ?

Bibliografie:

- * J. VAN BEYLEN e.a., *Maritieme Encyclopedie*, Deel III, Bussum.
 - * Dr. G. ASAERT e.a., *Maritieme Geschiedenis der Nederlanden*, Bussum.
 - * Prof. Dr. D. ELLMERS, *Frühmittelalterliche Handelsschiffahrt in Mittel- und Nordeuropa*, 1984, Neumunster.
 - * R.W. UNGER, *The Ship in the Medieval Economy (600 - 1600)*, 1980, Univ. Press, Montreal.
-

CONSTITUTIE VAN DE GILDE VAN SINT SEBASTIAEN

BINNEN DE PROCHIE VAN ZEDELGEM

Hierbij geven we de tekst van de constitutie van de Sint-Sebastiaansgilde van Zedelgem zoals die werd opgesteld in 1719. Daar zinsbouw, woordgebruik en spelling voor de min geoefende lezer van dergelijke documenten voor enige moeilijkheden kan zorgen, geven we telkens ernaast de omzetting in ons woord- en taalgebruik.

Victor Deceuninck C.F.X.

Constitutie ende reglement ghecon-
cipieert bij de hoofman, deken
ende zorggers, mitsgaders de nota-
ble gildebroeders van den heijli-
ghen martelaer en Rudder Ste Se-
bastiaen die de schotters vieren
binnen de prochie ende ambachte
van Zedelghem.

*Constitutie en reglement ontworpen
door de hoofdman, deken en zorggers,
alsook door de voorname gildebroeders
van de heilige martelaar en ridder St.-
Sebastiaan die de schutters vereren in
de parochie en het ambacht Zedelgem.*

1. Alvooren dat men t'elcken jaere
binnen de selve prochie, op de Eer-
sten Sondagh van Junij sal schieten
eenen gaey van Eeren ende daegs
daernaer eenen prijsgaey soo men van
alle oude tijden ghewoone is te doe-
ne, daertoe alle de ghildebroeders
hemlieden sullen vinden ter plaetse
daertoe gheordoneert ofte te ordon-
neren de welcke oock hemlieden
benedens d'ander ghenode sullen
moghen vinden ter maeltijdt be-
houdens elck draghe sijn advenant
inde tairen, ende oncosten van t'cele-
breren van missen, t'rechten vanden
gaey ende anders Immers zulcx als
bij den hoofman Coninck Deken
ende Zorggers hoort ende hoofts
ghelijcke sal ommegeestelt worden.

*Elk jaar zal men op de eerste zondag
van juni de gaey van ere schieten en 's
anderendaags een prijsgaey, zoals van
oudsher werd gedaan. Al de gil-
debroeders zullen er aanwezig zijn
alsook op de maaltijd samen met an-
dere genodigden. Zij zullen elk hun
deel betalen in de kosten zowel van de
maaltijd, het celebreren van de missen,
de gaaischieting enz. Dit feest wordt
ingericht door de hoofdman, de koning,
de deken en de zorggers.*

2. Dat alle de gheteekende gil-
debroeders ten gaeydaghe niet com-
parerende ter tafel evenwel schul-
digh sullen sijn te ghequalificeert ter
somme van vijf ponden parisijse
omme gheemploijeert te worden
inde voorseijde oncosten.

*De gildebroeders die niet aan de maal-
tijd deelnemen zijn verplicht vijf pon-
den par. te betalen, wat zal gevoegd
worden bij de som om de kosten te
vereffenen.*

3. Dat alle de gonnen believen te commen inde voorseijde Gilde, met kennisse van saecken te weten van hunne Religie ende comportedement sullen worden gheaccepteert, behoudens dat naer hemlieden overlijden hunnen weduwe ofte erfghenaemen ghehouden sullen wesen te betaelen vier ponden parasijs voor ordinaire dootschult te innen bij eerlicke executie op elck van de haeldingers in solidum, ende sal in recompense van dien voor de ziel van den overleden ghedaen worden een zielemissie ten coste vande gilde waertoe men sondaghs te vooren inde hooghmissie sal doen begroeten alle de gildebroeders, ende de gonne niet comparerende ofte iemandt vuyt hemlieden naeme tijdelijck vermaendt om t'offeren sullen verbueren elck twaelf schelle parasijs ten proffijte vande gilde, ende ten incommen is ijder ghildebroeder verobligiert te gheven twijntigh schele pars te weten vier schele ten proffijte vanden clerq en de sestien schele parasijs in proffijtte vande gilde.

4. Voorts sijn alle de gildebroeders naer t'overlijden van hunnen mede gilde broeder ofte gildesuster verobligiert te commen ter begravenisse ofte vuytvaert mitsgaders t'doode lichaem thelpen ter aerde brenghen op peijne van bij elcken defaillant te verbeuren

Al degenen die willen aansluiten bij de gilde zullen worden aangenomen na kennis genomen te hebben van hun godsdienst en gedrag, op voorwaarde dat hun weduwe of erfgenamen een doodschuld van 4 pond par. zullen betalen. Als vergoeding hiervoor zal een zielemissie opgedragen worden op de kosten van de gilde. Die zielemissie zal aangekondigd worden aan alle gildebroeders in de hoogmis op de zondag ervoor. Degenen die er niet aanwezig zullen zijn en toch op tijd verwittigd waren, zullen elk 12 schellingen par. moeten betalen ten voordele van de gilde. Bij het aansluiten bij de gilde moet elke nieuwe gildebroeder 20 schellingen par. betalen: vier schellingen voor de klerk en 16 schellingen voor de gilde.

Alle gildebroeders zijn verplicht naar de begrafenis van hun medebroeder of -zuster te komen. Zij moeten de overledene naar het graf dragen, tenware de bode van de gilde hen op tijd verwittigt dat de familie of de erfgenamen het niet wensen. Wie hieraan

twaelſchelle parisijs d'een helft omme gheemploijeert te worden tot verciersel vanden autae ende de wederhelft ten proffijtte vande gilde, behoudens nochtans dat sijlieden bij ordre van dhoirs ende erfghenaemen daertoe door den cnaepe vande gilde tijdelick zijn begroet.

5. Niemand en sal vermoghen aenveert te worden tot gildebroeder ten zij ter presentie vanden hooftman ofte Deken ende drie ghildebroeders.

6. Voorts indien iemant vande ghildebroeders liefde te scheeden wt de gilde zal t'selve vermoghen te doen, behoudens hebbende peremptoire redenen, ende mits betaelende de Doodtschult ende Jaer oncosten, anderssints ende bij ghebreke van alle t'welcke blijft hij verobligiert t'elcken Jaere te betaelen sijne quote jnde ordinaire ommestellinghe vande Jaerlicxse oncosten.

7. Voorts den gonnen afschietende den gaeij van Eeren t'sij aerme ofte rijcke wort ghehouden binnen drie maenden daer naer aenden halsbant vande ghilde te doen maecken ende hanghen eenen silveren schilt naer zijnen staet ende goetwilligheijdt.

8. Dat den gonnen bediedende Coninck vanden selven gaeij vrij sal wesen alleene van ghelaege ter mael-

tekort komt, wordt een boete van 12 schellingen opgelegd, die voor de helft zal dienen voor de versiering van het altaar en de andere helft ten voordele van de gilde.

Niemand mag als gildebroeder aanvaard worden zonder de aanwezigheid van de hoofdman of deken en drie gildebroeders.

Wanneer een gildebroeder uit de gilde wil treden kan hij dat enkel na het betalen van zijn doodtschuld en de jaarkosten. Zolang hij hieraan niet voldaan heeft, is hij elk jaar verplicht zijn deel te betalen in de jaarkosten.

Wie de gaai van ere afschiet (= koning wordt), of hij arm of rijk is, is verplicht naar zijn vermogen binnen de drie maanden een silveren schild te laten maken om aan de sierketting van de gilde te hangen.

De koning wordt enkel op de gaaidag en op het feest van St.-Sebastiaan vrijgesteld van gelag, als hij de gil-

tijdt vanden gaeijdaghe ende Sincte Sebastiaens daghe behoudens de gildebroeders op Sincte Sebastiaen vereerende met een tonne Dobbels bier ofte wel in redemptie daer vooren vierentwintigh ponden parisijts ter ceure ende optie vande voorschreven ghildebroeders.

9. Voorts salmen alle Jaere te Sinte Sebastiaens dagh doen celebreren eene misse te coste vande gilde, ende des anderen daeghs een jaerghetijde ofte requiem misse, over de Zielen van de overleden gildebroeders ende gildesusters dewelcke men sal betaelen met de voorschreven ghemeende Jaercosten.

10. Voorts indien iemand ghedurende t'schieten vanden gaeij naer dien men behoerlick met den trommel slage ofte anders waerschauwinghe sal ghedaen casuelijck wierde ghequetst en sal daer over niet moeten versoent worden nochte en sal den gildebroeder sulcx bij onghewalle ghedaen hebbende danof gheen draghen hebben, soo jnsghehelicx sal worden gheobserveert indien iemant inder manieren alsvooren ghequetst wierde tusschen doelen naer dien den schotter behoerlick ende bekent tecken sal ghedaen hebben.

11. Voorts sal jaere gecoren worden met ghemeene voijsen eenen nieuwen

debroyders op St.-Sebastiaansdag met een ton dubbel bier zal vereren. Die traktatie mag ook vervangen worden door 24 pond par. ten behoeve van de gildebroyders.

Elk jaar zal men op St.-Sebastiaansdag een mis laten doen op de kosten van de gilde en 's anderendaags een jaerghetijde of requiemmis voor de zielen van de overleden gildebroyders en -zusters, wat in rekening gebracht wordt bij de jaarkosten.

Wanneer iemand onder het gaaischieten gekwetst wordt nadat behoerlick op de trommel geslagen of op een andere manier een waarschuwing gegeven werd, zal de schutter zich niet moeten verontschuldigen en zal hem niets te laste gelegd worden. Evenzo als iemand gekwetst wordt tussen de doelen wanneer de schutter een goed merkbaar en bekend teken zal gegeven hebben.

Elk jaar wordt met meerderheid van stemmen een nieuwe zorgere gekozen.

zorgher, welcken afgaende zorgher sal succederen inde plaetse vanden voorgaenden deken, die inde selve qualiteijdt sal doen de debuoiren hiervooren ende naer gheordonneert midtsgaders alle t'gonne vande selve functie is dependerende ten waere omme merckelicke redenen ende consideratie de gildebroeders anders te raede vonden in welcken ghevalle eenen anderen bij voijsen ghecoren sal worden, welcken deken alsoo ghecoren sijnde sal ghehouden worden te dienen op de verbeurte van vierentwintig ponden parisijse.

12. Ghelijck den ghecoren sorgher ghehouden sal sijn te dienen op de boete alsvooren.

13. Dat niemant en sal vervoorderen ter tafel te gaen sitten op de ordinaire vergaderinghen aende plaetsen gheprepareert voor de gonnen kerckelicken dienst ghedaen hebbende ende vanden hooftman deken coninck ende alpheris op peijne van te moeten versitten ende verbeuren twee schelle parezijse.

14. Item dat ijder ende alle de gonne bij commende t'zij ghildebroeders ofte beminders op ordinaire ofte extraordinare vergaderinghen sullen ghehouden sijn hun ghelage te betaelen man ende mans ghelijcke ofte naer raete sulcx als hun bij de gil-

De afgaende zorgher zal de voorgaende deken opvolgen en zal als deken het werk van zijn voorganger met al wat daarmee samengaat, overnemen. Mocht om ernstige redenen de gildebroeders er anders over oordelen, zal een andere als deken gekozen worden. De gekozen deken moet die functie aannemen op een boete van 24 pond par.

De gekozen zorgher moet eveneens de functie aannemen op dezelfde boete.

Indien iemand op gewone vergaderingen gaat zitten op de voorbehouden plaatsen van de pastoor, de hooftman, de deken, de koning en de vaandeldrager, moet hij elders gaan zitten en 2 schellingen par. betalen.

Op gewone of buitengewone vergaderingen is iedereen, gildebroeder of vriend(in), verplicht hun gelag te betalen, elk evenveel of zoveel als door de aanwezige gildebroeders zal bepaald worden. Wanneer iemand van het gezelschap iemand anders zal binnen

debroeders present sal ghetaxeerd worden ende soo verre eenghe vant' ghelagh iemant anders gheroepen hadde sal den oproeper ghehouden zijn voor de opgheroepen te betaelen op peijne van parate executie.

geroepen hebben, zal de eerste voor de genodigde betalen.

15. Ende indien t'gheviele dat iemandt vande gildebroeders drie jaeren achter een volghende den gaeij van eeren quaeme af te schieten ende alsoo te bedijden keijser, sal men hem in redemptie vanden hal-lesebandt ende andere pretentien van weghe de gilde jonnen t'sestigh ponden parisijcs eens ende bovendien sal jaerlijcx vrij ghehouden sijn van ghelaeghe d'ordinaire vergaederijnghe ende van jaercost.

Mocht het voorvallen dat iemand van de gildebroeders drie jaar naeen de eregaai afschiet en zo keizer wordt, dan zal men, in vergoeding voor de kosten van de sierketting en andere presenten, vanwege de gilde 60 pond par. geven. Bovendien zal hij gedurende het jaar vrij zijn van gelag op de gewone vergaderingen alsook van jaarkosten.

16. Voorts sal jaerlijcx den gonnen bediedende coninck tot den prijsgaeij gheven ter somme van vijf ponden parisijse.

Jaerlijks zal de koning 5 pond par. geven voor het bekostigen van de prijsgaai.

17. Voorts en sal niemandt vermoghen te hanghen eenighe prijzen ofte spelen op te rechten van wat sorte ofte manieren die souden moghen wesen ten zij bij consente vanden hooftman coninck deken ende notable ghildebroeders op de boete van t'elcken te verbeuren ses ponden parisijse.

Niemand mag prijzen geven of spelen van welke aard ook inrichten, zonder toelating van de hooftman, koning, deken en notabele gildebroeders, telkens op boete van 6 ponden par.

18. Voorts soo wie sweert ofte vloect bij de heijlige sacramenten

Wie zweert of vloect bij de heilige sacramenten of bij de naam van God,

ofte bij den naeme godts, maria ofte bij godts heijligen deselve ijdelick inden mondt nemende sal verbeuren een schelle paresijse.

Maria of Gods heiligen, zal een schelling par. moeten betalen.

19. Voorts soo wanneer de gildebroeders sullen ghedaeght sijn omme te trecken eenighe resolutie raeckende de ghilde de presenten sullen overvoijsen de absenten soo ordinaire de ghewoonte is.

Wanneer de gildebroeders opgeroepen worden om te stemmen over een besluit betreffende de ghilde, zal, als naar gewoonte, geen rekening gehouden worden met de afwezigen.

20. Voorts de gonnen hebbende het eerste gheraek vanden gaeij van eeren afschietende een stuck vanden selven gaeij sal wesen Bailliu vande selve ghilde ende recht hebben van callaigne tot laste van elcken ghildebroeder misdoende jeghens den voorseijde reglemente ende maght hebben omme de verbeurde boete te innen bij parate executie.

Wie het eerst een stuk van de eregaaï afschiet zal baljuw van de ghilde zijn en het recht hebben op te treden tegenover elke gildebroeder die het reglement niet onderhoudt. Hij heeft de macht om de opgelopen boeten dadelijk te innen.

21. Item alle gildebroeders sijn verobligiert te commen hooren de hooghemisse op Ste Laurentius dagh, op heijligh sacraments dagh, ende de kerckwijdinghe met den pijl inde handt om te gaen offeren, ende naer den goddelicken dienst te gaen de processie ghildewijs ende het hoogweerdige te convoijeren op de boete van ses schelle paresijse ten reguarde van ijder defalliant.

Alle gildebroeders sijn verplicht naar de hoogmis te komen op het feest van St.-Laurentius, H. Sacramentsdag en op het feest van de kerckwijding. Zij gaan ten offeren met de pijl in de hand en na de goddelijke dienst gaan zij gezamenlijk in de processie om het H. Sacrament te begeleiden. Wie hieraan te kort komt, betaalt 6 schellingen par.

